

Mottakere ifølge liste

Dato: 18.12.2015

Vår ref: 15/5742 - 1 KAA (15/47806)

Deres ref:

Retningslinjer for skolegudstjenester

Kirkerådet har merket seg den nye debatten om aktiv påmelding til skolegudstjeneste etter at Utdanningsdirektoratet 13. november 2013 offentliggjorde en ny anbefaling om skolegudstjenesten:

«Vi anbefaler at skolene organiserer deltagelse ved at elevene aktivt melder seg på, og at det bør være samtidig påmelding til gudstjenester og alternative tilbud. Vi presiserer også at fritak omfatter øving til gudstjeneste.»

Anbefalingen kan oppfattes som en innskjerping av opplæringslovens § 2-3a, og det kan se ut som om direktoratet her gir en lovtolkning av opplæringsens formålsparagraf. Kirkerådet vil peke på at fritaksmuligheten er en viktig rettighet som har sitt utgangspunkt i respekt for religionsfrihet. På mange måter er fritaksretten en del av prinsippet om tilpasset opplæring. Denne retten er uttrykk for noe positivt. Den bygger på respekt for dem som ikke ønsker at deres barn skal delta – eller som selv ikke ønsker å delta i bestemte aktiviteter.

Kirkerådet mener at anbefalingen bryter med den etablerte forståelsen om at skolegudstjenesten er en del av det generelle kulturelle arbeidet ved skolen begrunnet i læreplanen, og som sådan en del av skolens aktiviteter. Dette bekreftes også av Utdanningsdirektoratet, der de i sin generelle beskrivelse av skolegudstjenesten sier på sin hjemmeside:

Skolen kan gjennomføre gudstjenester som en del av sin generelle kultur- og tradisjonsformidling. Gudstjenesten kan ikke være en del av KRLE-faget.

Boken *Kirkebesøk, skolegudstjenester og høytidsvandring*» (IKO-forlaget 2009) omtaler spørsmålet: «Melde seg på eller be om fritak?

Enkelte foreldre eller rektorer har ment at dersom man skal ha skolegudstjeneste, må de elevene som ønsker det aktivt melde seg på. Men en slik praksis er ikke i tråd med prinsippet om at skolegudstjenesten er en del av skolens ordinære opplegg. Dersom skolegudstjenesten skal ha en slik funksjon, er det riktige at skolen takker ja til tilbudet fra kirken, og lar gudstjenesten inngå som en del av skolens arbeid med høytiden. De foresatte som ønsker det kan så be om at deres barn blir fritatt og får et alternativt tilbud. Dersom elevene (eller foresatte) skulle melde seg på, ville skolegudstjeneste fremstå som et livssynsbasert tilbud i skoletiden, ikke som en del av skolens pedagogiske tilbud.» (s.75)

Kirkerådet vil peke på at da trosopplæringsreformen ble vedtatt i 2003, var det en uttalt premiss fra Stortingets side at det skulle skilles klart mellom opplæring i skoletiden og trosopplæring basert på elevenes livssynsmessige tilhørighet. Den norske kirke har i sitt omfattende arbeid med trosopplæring forutsatt et slik skille. Vi vil derfor peke på at det er problematisk dersom noen av skolens aktiviteter oppfattes å være forbeholdt elever med en bestemt livssynsmessig tilhørighet.

Den norske kirke har de senere årene lagt vekt på kompetanseheving blant ansatte med hensyn til regelverk for skolens virksomhet, i særdeleshet skolegudstjeneste. Alle kirkens biskoper har for eksempel gått ut og oppfordret til å legge skolegudstjenester til tidspunkt der de ikke får karakter av semesteravslutning, da en avslutning bør være samlende for alle elever på skolen.

Kirkerådet registrerer at Utdanningsdirektoratets anbefaling har skapt mye uro, og at det oppfattes som et pålegg til skolene. Vi ber om at departementet klargjør hvordan anbefalingen skal forstås, for å unødig usikkerhet rundt regelverk og praksis.

Med vennlig hilsen

Jens-Petter Johnsen
direktør

Kristine Aksøy
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Tone Helene Welden
Utdanningsdirektoratet

Postboks 2924 Tøyen

0608

Mottakere:

Det kongelige
kunnskapsdepartement
Statsråd Torbjørn Røe Isaksen

Postboks 8119 0032
Dep
Kunnskapsdeparte
mentet